

WFOT והנקודה הישראלית: רשמים מכינוס בקולומביה

עורכת המדור: ד"ר יונת יבזורי

מאת: רותי שגיב, שרה טורקניץ'

ועשייה בריפוי בעיסוק ברחבי עולם, תוך הוכחה של הרלוונטיות ותרומתו של מקצוע זה לחברה". <http://www.wfot.org/AboutUs/> (PositionStatements.aspx)

ההתאחדות העולמית הוקמה למטרות האלה:

- לתפקד כארגון הרשמי הבין-לאומי של המרפאים בעיסוק.
- לקדם שיתופי פעולה בין-לאומיים בין ארגוני המרפאים בעיסוק בעולם, מטפלים ומקצועות אחרים.
- לשפר את המקצועיות ואת האיכות של מקצוע הריפוי בעיסוק.
- לעזור בשמירה על האתיקה המקצועית ולקדם את האינטרסים של המקצוע.
- להניע הן החלפת ידע בין-לאומי והן אינטראקציה בין-לאומית בין מרפאים בעיסוק במדינות שונות ובין סטודנטים.
- לקדם את לימודי הריפוי בעיסוק ואת המקצועיות של המרפאים בעיסוק.
- לקיים כינוסים בין-לאומיים.

ב-1959 התחילה התקשרות רשמית בין ה-WFOT לארגון הבריאות העולמי WHO וב-1963 ה-WFOT הוכר כארגון לא-ממשלתי

ברצונו לשתף את ציבור המרפאים בעיסוק במידע על ההתאחדות העולמית של המרפאים בעיסוק - World Federation of Occupational - WFOT Therapist ולהציג מנקודת ראותנו כנציגות ארגון מרפאים בעיסוק בישראל את המפגש האחרון של המדינות השייכות להתאחדות העולמית של המרפאים בעיסוק, שהתקיים השנה בקולומביה.

במדור נציג, בתחילה, את ה-WFOT, מטרותיו, נקודות ציון בהיסטוריה שלו, תרומתו לפיתוח המקצוע בעולם כולו. לאחר מכן נרחיב על תוכני המפגש שבו נכחנו ועל השלכותיו הפוטנציאליות על המרפאים בעיסוק בארץ. כמו כן, נוסיף מחוויותינו ורשמינו ממפגש מיוחד זה.

רקע על ההתאחדות WFOT

ה-WFOT החל את דרכו, באופן רשמי, ב-1952 במפגש של עשר מדינות שבהן היו מרפאים בעיסוק שאוגדו על ידי ארגונים ועמותות. הנציגים הגיעו מעשר מדינות: ארה"ב, אנגליה, קנדה, דרום אפריקה, שוודיה, ניו זילנד, אוסטרליה, הודו, דנמרק וישראל. הנציגה הישראלית הייתה גב' רות אלבגלי, מזכירת ארגון המרפאים בעיסוק (ארגון המרפאים בעיסוק היה בתקופה זו נפרד מארגון הפיזיותרפיסטים וחיטבת המקצועות הפרא-רפואיים). וכך נוסח חזון ההתאחדות בהקמתו:

"ההתאחדות העולמית של הריפוי בעיסוק מקדמת את הריפוי בעיסוק כאמנות ומדע בין-לאומי. ההתאחדות תומכת בפיתוח

קידום מקצועי של מרפאים בעיסוק בשטח הקליני והמחקרי. ההתאחדות פעילה מאוד בהשתתפות ובמעורבות הריפוי בעיסוק בימים לציון שוויון זכויות, ימים לציון מוגבלויות שונות וכמובן יום הריפוי בעיסוק העולמי, שחל כל שנה ב-27 לאוקטובר.

מפגש WFOT בקולומביה

במפגש בקולומביה השתתפו נציגים מעשרות ארצות ומכל היבשות. המפגש חולק לשני חלקים: בחלק הראשון, יום לפני הפתיחה הרשמית, התקיים יום הקרוי **Focus Day**, יום שעוסק כולו בנושא אחד ממוקד. השנה עסק היום בסטנדרטים המינימליים להכשרה של מרפאים בעיסוק. הדיונים עסקו בעדכון מסמך מ-2012 המתייחס לקריטריונים לתכניות הכשרה, הוגדרו סטנדרטים למקומות הכשרה לסטודנטים ואושרו תכניות לימוד חדשות. האישור רלוונטי לגבי מדינות החברות בארגון בלבד. בדיון, כל יבשת הציגה את המבנה ואת ההתנהלות בנושא הזה במדינות היבשת והעלתה תובנות כלליות לגבי תהליך הכשרת מרפאים בעיסוק. אנחנו דיווחנו שגם בישראל עוסקים עכשיו בניסוח מסמך של "מקום הכשרה ראוי".

החלק השני כלל את המפגש עצמו שארך 5 ימים. במפגש הועלו נושאים בעלי חשיבות מקצועית, לאומית ותרבותית כאחד. נרחיב כאן על כמה נושאים:

- **אישור קבלה להתאחדות.** התקיימו דיונים והצבעות בדבר אישור בקשות של מדינות להתקבל כחברות בהתאחדות והכרה בתכניות לימוד חדשות שלהן. קיבלו אישור: גאנה, האיטל, רואנדה, ערב הסעודית, גאורגיה, טרינידד, זמביה, קוסטה ריקה, הרפובליקה הדומיניקנית, קזחסטן, פקיסטן.
- **גובה דמי החברות.** הוסכם על דמי חבר למרפאים בעיסוק פרטיים (מצוי באתר).

על ידי ארגון האומות המאוחדות. כיום ה-WFOT מייצג 420,000 מרפאים בעיסוק מכל העולם מ-84 ארגונים ועמותות. כמו כן הוא מייצג 29,000 חברים עצמאיים.

חשוב לציון שכל המרפאים בעיסוק החברים בארגון המרפאים בעיסוק בישראל חברים באופן אוטומטי ב-WFOT. למרפאים בעיסוק שאינם שייכים לארגון יש אפשרות להיות חברים ב-WFOT באופן עצמאי (ראו באתר ההתאחדות).

במה עוסקת ההתאחדות?

נציגי המדינות השונות בהתאחדות נפגשים מדי שנתיים לשיבת ועד לעדכונים ולקידום המקצוע. פעם בארבע שנים מתקיים כנס בין-לאומי, הכנס האחרון התקיים ב-2014 ביפן, ואליו הגיעו כ-40 מרפאים בעיסוק מן האקדמיה בארץ. הכנס הבא יתקיים בדרום אפריקה ב-2018.

להתאחדות יש קבוצות עבודה שונות הפועלות בארגון הבריאות העולמי, בא"ם ובמדינות שונות כדי לקדם את המטרות שנקבעו. בנוסף, ה-WFOT מוציא ניירות עמדה בנושאים שונים. ב-2016 פורסמו כמה ניירות עמדה בנושאים: שירותי ריפוי בעיסוק בבתי ספר, שירותי ריפוי בעיסוק בהקשר של מקומות עבודה, שימוש ברשתות חברתיות, אתיקה מקצועית, ריפוי בעיסוק בטיפול בחולים סופניים (לקריאה ועיון בניירות עמדה אלו ואחרים אפשר להיכנס לאתר ה-WFOT (<http://www.wfot.org/AboutUs/PositionStatements.aspx>).

ההתאחדות פעילה מאוד בנושא של קריטריונים להכשרת מרפאים בעיסוק בעולם וקריטריונים למקומות הכשרה ראויים. קריטריונים אלו מוסכמים גם בישראל וכל המוסדות האקדמיים בישראל מחויבים להם ועומדים בהם. כמו כן, הפדרציה רואה חשיבות רבה בהמשך

המעודד טיפול מבוסס ראיות. כמו כן, לספק למרפאים בעיסוק כלים מבוססי ראיות כדי להגדיל את יכולת המובילות והמנהיגות בסביבות משתנות וברפואה העולמית. יחידת המחקר אחראית על ניתוח נתונים שמשקפים נתונים דמוגרפיים רחבים ותחומי פעילות במקצוע הנפוצים בעולם. כמו כן, יחידת המחקר ממפה צרכים בתחום המחקר, מפתחת כלים לאבחנת איכות תגובה של ההתאחדות וכן מפתחת כלים לזמינות מידע. גם בנושא זה קיבלו על עצמם קבוצת מדינות לנסח קווים מנחים לדיווח, לניתוח נתונים ולכלי מעקב.

בנוסף לדיונים המפגש נועד גם לפיתוח פרויקטים משותפים. כאן נסקור כמה פרויקטים שנציגות משראם מעורבות בהם ונרחיב בפרויקט חדש, שבו אנו שותפות. להלן פירוט על פרויקטים משותפים:

ב-2014 - מיה בר ניר, מנהלת שרותי ריפוי בעיסוק בבית חולים גהה, הצטרפה לקבוצת עבודה בשיתוף עם ה-WHO בנושא פיתוח של קליסיפיקציה להפרעות נפשיות והתנהגותיות. באותה שנה השתתפנו בפיתוח אסטרטגיה ותכנית עבודה בנושא "הזדקנות ובריאות". נטלה חלק בפרויקט ידידה בורו, מנהלת שירות הריפוי בעיסוק בבית רבקה. ב-2015 - השתתפנו בכתיבת נייר עמדה שעסק בנושא "נפילות" בעזרתן של ידידה בורו ואורית שגב-יעקובוביץ', מרפאה בעיסוק בבית רבקה.

כמו כן השתתפנו בשנה זו בקבוצת עבודה שבחנה והגיבה לדוח של ארגון הבריאות העולמי בנושא "השמנה בילדים" בעזרת ד"ר נירית ליפשיץ מן החוג לריפוי בעיסוק בקריה האקדמית "אונו".

• **הקוד האתי של הארגון.** בדיונים הוסכם כי באחריות הארגון לבסס פרופיל של מה אמורה להכיל עבודה ברמה בין-לאומית וניסיון חינוכי ואיך זה עומד בהלימה לפילוסופיה ולערכים של המקצוע. על המקצוע להביא בחשבון ערכים כמו: רגישות וכבוד לתרבויות שונות.

• **ריפוי בעיסוק במצבים של אסונות באזורים מוכי אסון.** המטרה של ריפוי בעיסוק במצב של אסון שבו עלול להיגרם נזק לגוף לנפש ולרכוש, היא לשקם ולשמר תפקודים שגרתיים, לאפשר לאנשים להשתתף בפעילויות יום-יום, לצמצם סיכונים על ידי מודעות והכנה, בייחוד באזורים המיועדים לפורענות. האתגרים הם ברמה המקומית, הלאומית והגלובלית. בקרוב תופץ באינטרנט מהדורה לימודית המתיחסת להתנהלות במצבי אסון ומיועדת למרפאים בעיסוק. אפשר למצוא אתר של WFOT: www.wfot.org >Store> Education בנוסף קבוצה של מדינות נטלה על עצמה להכין מסמך בנושא.

• **נייר עמדה בנושא ריפוי בעיסוק בבתי ספר (School-based OT).** בכינוס הוצג נייר עמדה חדש שנכתב בנושא תפקיד המרפא בעיסוק בעבודה בסביבת בית ספר ובמערכת חינוכית. במסמך הוסכם כי תפקיד המרפא בעיסוק במערכת החינוך הוא לאפשר, לתמוך ולקדם השתתפות מלאה בפעילויות התלמיד במערכת החינוך, להסיר מגבלות של השתתפות על ידי שימוש בעקרונות של International - ICF Classification of Function וקידום מחקר בנושא.

• **קידום מחקר.** חלק חשוב בהתאחדות הוא יחידת המחקר. מטרת יחידת המחקר של ה-WFOT היא לרכז ולקיים מחקר משותף

כדי להבטיח את הצלחת המשימה, עלינו לעמוד בתאריכי יעד המוגדרים מראש: איסוף נתונים, המלצות וקריאת ספרות מקצועית בנושא, המלצות וחוות דעת של מומחים בתחום ולשיתוף בידע המקצועי ובניסיון עד ל-30.9.16. כמו כן עלינו לכתוב טיוטת נייר העמדה על סמך סעיף 1 עד ל-31.12.16. לשם ביצוע ועמידה בלוח זמנים נזדקק לשיתוף פעולה מן השטח ממרפאים בעיסוק העוסקים בתחום. כל העבודה בארגון המרפאים בעיסוק בארץ ומול הארגון הבין-לאומי נעשית בהתנדבות מלאה וכל התגייסות לפניות שלנו תתקבל בברכה.

לסיכום

המפגש עם נציגי הארגונים בעולם ששייכים ל-WFOT במסגרת ה-COUNCIL MEETING היה חשוב ומשמעותי. השתתפותנו הפעילה בפרויקטים שונים, ניירות עמדה וחוות דעת מקצועיות הוצגה לפני כול וזכתה למשוב חיובי ומוערך.

לייצוג הישראלי הייתה חשיבות רבה ברמה הפוליטית, הדיפלומטית, המקצועית והמעורבות בעשייה הבין-לאומית. זה שש שנים שלא הייתה נציגות בישיבות הוועד. הנוכחות שלנו התקבלה בשמחה ובהערכה רבה לעשייה במהלך כל השנים ולשיתוף הפעולה המחודש בשנים האחרונות. בקבוצות העבודה ובמליאה הכרנו מרפאים בעיסוק מכל העולם והתודענו לשירות הניתן. כמו כן הצגנו את העשייה המקצועית שלנו בארץ בכל הנושאים שדוברו והוזכרו לעיל. את ההשתתפות בכנס אפשרה ומימנה ההסתדרות בעזרת העמותה.

כניסו האחרון ה-WFOT החליט להצטרף לתכנית מקיפה שארגון הבריאות העולמי (WHO) יזום בתחום בריאות בגיל המבוגר. תכנית זו כוללת ארבעה מרכיבים:

- ◆ התאמה של מערכות הבריאות לאוכלוסייה המבוגרת
- ◆ פיתוח מערכות טיפול לטווח ארוך
- ◆ לוודא שכל אחד יוכל להתבגר בסביבה ידידותית
- ◆ לשפר הערכה, מדידה והבנה

ה-WFOT התבקש על ידי ה-WHO לתרום לחלק השלישי: "לוודא שכל אחד יוכל להתבגר בסביבה ידידותית" באמצעות הצעדים של יצירת מדריך מבוסס ראיות לגבי סביבה ידידותית לאדם המזדקן, סיפוק פלטפורמת ידע לשיתוף במידע וניסיון ופיתוח של רשת גלובלית של ארגון הבריאות העולמי בנושא ערים וקהילות ידידותיות לאדם המזדקן. מתוך תכנית זו ישראל נטלה על עצמה לשנים 2016-2018 לכתוב נייר עמדה בנושא: **"תפקיד המרפא בעיסוק כמאפשר עצמאות בגיל המבוגר"**. בהתאם לכך, הפרויקט שלנו יכלול התייחסות לנושאים האלה:

1. כתיבת נייר עמדה בנושא המאבק בתופעות המופיעות בזקנה ומשפיעות על תפקוד, איכות והשתתפות במארג החיים".
2. כתיבת נייר עמדה בנושא אוטונומיה ועצמאות.
3. תמיכה בהזדקנות בריאה בכל רמות הממשל ע"ע יצירת ניירות עמדה לגבי "נהיגה וניידות קהילתית" ו"תפקיד המרפא בעיסוק בקידום סביבה ידידותית לגיל המבוגר מול אנשי מפתח".

הכנסים הבאים

ב-2018 - דרום אפריקה (ישיבת ועד + כנס)

ב-2020 - הונג קונג (ישיבת ועד)

ב-2022 - פריז (ישיבת ועד + כנס)

הצלחת הארגון וביסוס מעמדנו בעולם, היא הצלחת כולנו!!!

נכתב בידי: **רותי שגיב**, מנהלת שרותי ריפוי בעיסוק מרכז רפואי העמק, עפולה. נציגת ארגון המרפאים בעיסוק בארץ בארגון הבינלאומי.

שרה טורקניץ, מנהלת שרותי ריפוי בעיסוק מרכז רפואי בלינסון. יו"ר ארגון המרפאים בעיסוק בארץ.

נערך בידי: **יונת יבזורי**.

המידעון האלקטרוני

העמותה הישראלית לריפוי בעיסוק מזמינה אתכם להתעדכן מדי חודש דרך מידעון הנשלח אליכם בדואר אלקטרוני.

במידעון מידע בנושאים שונים: חדשות המקצוע, קורסים והשתלמויות, חדשות מהאקדמיה ומהשטח ועוד.

הרשמה לקבלת המידעון דרך העמותה:
www.isot.org.il

להוספה לרשימת התפוצה (בתחתית הדף)